

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Librum II. Decretalium, Per Triginta Titulos Distributum, In Quo Agitur
De Judiciis, Foro Competenti, Libelli Oblatione, Mutuis petitionibus, ...

Krimer, Ferdinand

Augustæ Vindelicorum, 1708

Articulus II. An, & qualiter pendente lite res alienari possit.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73001](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73001)

cujus quis privatur usu possessionis sine causæ cognitione, non valet, sed tanquam subrepticium, & rationi obvium, est revocandum, ut dicitur c. à memoria nostra I. h. t. sic Alexander III. Eboracensi Archiepiscopo.

1350. Cum enim Alexander III. ad instantiam Archiepiscopi Cantuariensis inhibitiones literas misisset ad Archiepiscopum Eboracensem, ne Crucem ante se per totam Angliam deferri sineret: Sed Archiepiscopus allegato Apostolico privilegio, ostendisset Pontifici, se, & antecessores suos in possessione hujus gestationis hactenus fuisse; respondit Pontifex, non obstantibus prioribus literis (quas revocatas vult) posse Archiepiscopum, & successores ejus, eam consuetudinem retinere, donec per sententiam definitivam decernatur, utrum Ecclesiæ ejus tale jus competat? Ex hoc enim Papali rescripto deducitur, quod Princeps non facile usum privilegii auferat, dum lis pendet super validitate talis concessionis privilegiatæ, & literæ talis usus revocatoriæ conferri debeant subrepticæ; sic Lancelot. de attent. p. 2. c. 4. à n. 10. Hinc unusquisque, lite pendente, suam possessionem continuare potest, ut tradit Farinac. fragm. criminal. p. 2. lit. J. n. 325.

ARTICULUS II.

An, & qualiter pendente lite res alienari possit?

1351. Non est dubium, per alienationem rei, super qua lis pendet, fieri quandam innovationem; procedit autem questio de pendente lite *motu à super Dominio, seu proprietate rei*; nam quid dicendum de alienatione rei facta pendente lite in judicio merè possessorio? constat ex num. 1347. quo posito, Resp. quocunque titulo facta sit alienatio rei litigiosæ, eam esse prohibitam; quia per talem alienationem evadit durior conditio Adversario; & constat I. ex c. fin. II. q. I. ibi: *quia res in litigio posita in nullam transferrì potest omnino personam, donec legitime cognitionis eventu, cui potius debeatur? judiciaria disceptatione possit agnosci, ex eadem re quis-*

piam non sanatur exigere pensiones: sed in eodem statu, re eadem posita, in quo videtur (sicut dictum est) ante constituta, quisquis sibi putat quidpiam posse competere, juridico pulset examine, præjudiciis omnibus inde submotis, sic Gelafius Papa.

Prob. 2. ex L. fin. ff. de litigiosis, ibi: *rem, de qua controversia est, prohibemur in sacrum dedicare: alioquin dupli pœnam patimur, nec immerito: ne liceat eo modo duriolem Adversarii conditionem facere. Sed duplum utrum Fisco, an Adversario præstandum sit, nihil exprimitur; fortassis autem magis adversario: ut id veluti solatium habeat, pro eò, quod potentiori Adversario traditus est; & L. fin. C. eod. ubi Justinianus Imperator, censens, inquit, ut si quis lite pendente, vel actiones, vel res, quas possidet, ad alium quendam transtulerit, sive scientem, sive ignorantem, vitio litigiosi contractus subjacere. Questio autem est, an non tantum sit prohibita, sed etiam irrita, & nulla? Glossa in dict. c. quia res, ait alienationem rei litigiosæ esse nullam, vel saltem irritandam; quamvis esse nullam ex his relatis juribus non colligatur aperte, ut patet legenti verba textus, quæ potius insinuant, annullandam, ex illis verbis: *tunc irrita rei alienatione facta*: videtur tamen sufficienter colligi ex his, quæ jam præmissa, quæ tamen intelligi debent de alienatione voluntaria, non necessaria, ex n. 1345. & hic immediate sequenti; exceptio simul casu, de quo num. 1346.*

1353. Observandum præterea, Imperatorem, loquentem de hac innovatione, seu alienatione lite pendente prohibita, in ordine ad penam talis alienationis, facere distinctionem inter contrahentes, & statuerè, ut, si quis *sciens*, vel ad venditiones, vel ad donationes, seu ad alios contractus accesserit, cognoscat se compellendum non tantum rem redhibere, sed etiam pretio ejus privari, non ut lucro cedat ei, qui rem alienavit, sed ut etiam alia tanta quantitas ab eo fisci juribus inferatur: sin autem *ignorans* rem litigiosam emerit, vel per aliam speciem contractus eam acceperit: tunc irrita rei alienatione facta, pretium cum alia tertia parte recipiat: Rationem reddit, quia justum est, propter dolosam mentem, & absconditam machinationem, cum non emptori manifestaverit, rem in judicium

cium deductam fuisse, in tertia parte pretii eum puniri: tali videlicet poena non solum in aliis contractibus, verum etiam in donationibus porrigenda: ut vera aestimatione facta, cum pretii datio non est, rem ad alium transferens, multetur: omnibus instrumentis, quae super hoc conficiuntur, nullam vim obtinentibus: exceptis videlicet hujus Sanctionis dispositione his, qui vel dotis nomine, vel ante nuptias donationis, vel transactionis, aut divisionis rerum hereditariarum factae, vel per legati, vel per fideicommissi causam tales res, vel actiones dederint, vel acceperint.

1354. Observandum 2. discrimen esse in casu rei lite pendente indebitè alienatae, quando res sic alienata recuperari non potest; & quando potest. Nam de hoc casu agitur in c. 3. & 4. h. t. quae ambo loquuntur de eodem facto; & sequentem casum continent: Ecclesia S. Mariae in via lata super quibusdam possessionibus contra Joannem Ateiam, qui illas detinebat, movit litem sub Judice L. qui possessionem, quam dictus Joannes Ateia in Monasterium S. Sylvestri transtulerat, abstulit Ecclesiae S. Mariae, & tradidit dicto Monasterio.

Cum verò contra sententiam dicti Judicis L. (quem glossa prior appellat *consultem Capitolii*; altera autem, *Senatorem*, & videtur idem cum illo, quem durante inter P. R. & Pontificem discordia, unà cum Patrio quodam per 50. annos Urbem gubernasse, testis est Panvinius in not. ad Plat. in Clem. III.) eadem Ecclesia peteret restitutionem à Caelestino Papà, isquè causam ad se revocasset; ejus Successor Innoc. III. in irritum revocans, quidquid ab aliis factum fuit, loco possessionum, quas Monasterium S. Sylvestri alii, titulo locationis assignarat, tantundem possessionum æquivalentium Ecclesiae S. Mariae jussit assignari, & cum essent aliis oppignoratae, à Creditoribus liberari, ut habetur in c. 4.

Porro, Monasterium, causam reassumens, ostendit, se his possessionibus à Senatore, de quo supra, fuisse spoliatum potestare seculari; Pontifex verò attendens, quòd Laicis super Ecclesiis, & personis Ecclesiasticis etiam in favorem definiendi nulla sit attributa facultas; easdem possessiones Monasterio S. Sylvestri, nec convento, nec confesso, nec convicto restitu-

endas definiuit, ut habetur c. 10. de Constit. prohibens tamen, ne possessiones in locum illarum subrogatae, quas Joannes ab Ateia lite cum Ecclesia S. Mariae pendente, in Monasterium S. Sylvestri transtulerat, interim alienarentur, ut si Ecclesia S. Mariae, super vitio litigiosi contractus, vel proprietate velit agere, superfit, quod evincere voluit, & habere, ut habetur c. 3. prohibemus.

1355. Ex hac decisione deducitur eum, qui rem litigiosam lite pendente, illicitè alienavit, quae rehaseri non possit, teneri ad restituendum æquivalens in locum illius rei, quam alienare non poterat, ut pater ex relato casu, ubi, cum Monasterium S. Sylvestri possessiones Ecclesiae S. Mariae (quas in ipsum Judex Laicus transtulerat) restituere deberet, & quia titulo locationis eas alteri assignavit, rehasere non possit, Pontifex mandavit, ut loco ipsarum tantundem possessionum æquivalentium ad arbitrium bonorum virorum ipsi Ecclesiae assignaret; quas tamen possessiones æquivalentes, lite pendente, Ecclesia alienare non possit, donec lis inter Ecclesiam S. Mariae, & Monasterium S. Sylvestri (quod se spoliatum querebatur) decideretur, ut, si Ecclesia succumberet, Monasterium autem in causa vinceret (cum rem litigiosam non possideret) inveniret, quod reciperet.

1356. Cum autem *litem pendere*, & rem aliquam *litigiosam esse*, in idem recidat, notandum ex Authent. quae subjicitur immediate L. Cum Creditor. 1. C. de Litigiosis, rem litigiosam dici, de cujus Dominio causa movetur inter possessorem, & petitorum, judiciaria conventionem, vel precibus Principi oblatis, & Judici insinuatis, & per eum futuro Reo cognititis.

ARTICULUS III.

An lite pendente aliquid innovari possit in causis beneficialibus?

1357. Huc quaestioni occasionem dedit casus duorum in discordia electorum, & litigantium super electione apud Sedem Apostolicam. Nam circa quaestionem sunt diversi Canones; Wagnerreck